

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

Κωνσταντινούπολη, 18.11.1999

(Προσοχή! Εμπάργκο για τα ΜΜΕ: 10:00 π.μ της 19.11.1999)

Ο Πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης παρεχώρησε αποκλειστική συνέντευξη στο τουρκικό πρακτορείο ειδήσεων «Anadolı», που θα μεταδοθεί τηλεοπτικά την Παρασκευή 19.11 και ώρα 18:00 από την τουρκική κρατική τηλεόραση (TRT1).

Το κείμενο της συνέντευξης έχει ως ακολούθως:

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ : Κύριε Πρόεδρε, το τελευταίο διάστημα παρατηρείται μια συνεχώς εντεινόμενη προσέγγιση μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας. Επ αυτού, οι πάντες έχουν μιλήσει και τα έχουν πει σχεδόν όλα. Εγώ ζητώ να μου μιλήσετε για το όνειρό σας. Ποια είναι η σχέση μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας που οραματίζεστε;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ : Πράγματι, τον τελευταίο καιρό υπάρχει μια πολύ θετική εξέλιξη των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Το πιο γνωστό παράδειγμα είναι η συνεργασία που είχαν οι δύο χώρες και η βοήθεια που έδωσε η μια προς την άλλη και αντίστροφα στο θέμα των σεισμών.

Θέλω, επίσης, να αναφέρω την κοινή πρωτοβουλία στο πλαίσιο του ΟΗΕ σε σχέση με φυσικές καταστροφές. Αλλά δεν είναι μόνο αυτό. Και όσον αφορά συγκεκριμένα θέματα, π.χ. στον τουρισμό και την οικονομική συνεργασία, αλλά και σε άλλα θέματα κοινές επιτροπές εξετάζουν πώς μπορεί να υπάρχει μια καλύτερη συνεργασία των δύο χωρών. Έχει προχωρήσει ο συγκεκριμένος διάλογος γύρω από συγκεκριμένα θέματα, θα συνεχιστεί και ελπίζουμε ότι θα αποδώσει, ώστε να μπορέσουμε να λάβουμε και συγκεκριμένα μέτρα, τα οποία θα συμβάλλουν στην πρόοδο των σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών.

Βεβαίως, τα θέματα στα οποία αναφέρθηκα έχουν σημασία, ωστόσο καλύπτονται από άλλα θέματα ευρύτερου ενδιαφέροντος και τα οποία απασχολούν, πάντως, την Ελλάδα. Αυτά τα ευρύτερα θέματα είναι γνωστά: είναι το θέμα της υφαλοκρηπίδας, είναι κάποια αιτήματα – απαιτήσεις που υπάρχουν ή έχουν προβληθεί κατά

καιρούς σε σχέση με το Αιγαίο, είναι ακόμη το Κυπριακό. Αυτά πρέπει να ξεπεραστούν.

Και πρέπει να ξεπεραστούν – πιστεύουμε εμείς – με βάση τις αρχές του Διεθνούς Δικαίου, με βάση τα όσα έχουν καταγραφεί στις συνθήκες. Δεν είναι πιά η εποχή των αρχών του αιώνα, όπου δύο κράτη ή δύο λαοί να βρίσκονται σε έντονο ανταγωνισμό και έντονη αντιπαράθεση, να υπάρχει μια ατμόσφαιρα αναμέτρησης και η βία, η δύναμη να είναι εκείνη που να λύνει τα προβλήματα.

Το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και το τέλος του ψυχρού πολέμου έδειξε ότι άλλος είναι ο δρόμος που πρέπει να ακολουθηθεί για να επιλύονται οι όποιες διαφορές. Και αυτός είναι ο δρόμος της συνεννόησης.

Και όταν σε συγκεκριμένο θέμα δεν είναι δυνατή η συνεννόηση, επιδιώκεται η προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, για παράδειγμα, η προσφυγή σε διεθνή όργανα και διεθνείς οργανισμούς, οι οποίοι μπορούν να λύσουν, κατά τρόπο αντικειμενικό και αποδεκτό, την όποια διαφορά.

Το όνειρό μου; Το όνειρό μου είναι να υπάρχει ειρήνη στο χώρο αυτό, να υπάρχει φιλία, συνεργασία και προκοπή. Και μπορώ για να δείξω πώς μπορεί να δουλέψει αυτό το όνειρο, να αναφερθώ σε ένα παράδειγμα: Δεν έχει κανείς παρά να επισκεφθεί τη Σύμη - ένα μικρό νησί στα Δωδεκάνησα - και εκεί θα διαπιστώσει ότι το κεντρικό χωριό, η κωμόπολη της Σύμης υπήρξε παλιά, στις αρχές του αιώνα, μια πολύ αναπτυγμένη πόλη για την εποχή της. Υπάρχουν πολύ ωραία και πολύ μεγάλα σπίτια, εκεί ζούσε μια κοινωνία με δικό της πρωτόγνωρο σύστημα ασφάλειας, είχε γιατρούς τους οποίους πλήρωνε ο Δήμος και οι κάτοικοι είχαν απασχόληση και εξασφάλιση υγείας. Και όλα αυτά, λόγω του εμπορίου και της σχέσης που είχαν οι κάτοικοι της Σύμης με τις απέναντι ακτές. Από τότε άλλαξαν οι συνθήκες, αλλά στον καινούργιο κόσμο πιστεύω ότι η εικόνα που περιέγραψα προηγουμένως πρέπει να είναι καθοριστική. Γιατί, τι θέλουμε; Θέλουμε να υπάρχει σχέση ανάμεσα στις δύο χώρες, η ανάπτυξη της μιας να βοηθάει την ανάπτυξη της άλλης. Και οι δύο χώροι να συνδράμουν μαζί με όλα τα Βαλκάνια να υπάρχει μια ευημερία στην περιοχή, να μην υπάρχουν πια ανόητοι εθνικισμοί, να μην υπάρχουν πια εντάσεις οι οποίες μπορούν με βάση τα διεθνώς κείμενα εύκολα να ξεπεραστούν. Όλο αυτό το πλέγμα συμπεριφοράς και πρακτικής πρέπει να καθορίζει τη στάσή μας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ένας χώρος ειρήνης και συνεργασίας. Αυτό είναι ένα πρότυπο που πρέπει να ισχύσει κι εδώ στην περιοχή.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, υποστηρίζετε ότι η παρουσία της Τουρκίας εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα είναι προς όφελος και της Ελλάδος. Υπό την έννοια αυτή, μπορείτε να πείτε μετά βεβαιότητας ότι η Τουρκία θα είναι στο Ελσίνκι οριστικά υποψήφια προς ένταξη χώρα;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ : Η Ελλάδα έχει επανειλημμένα τονίσει ότι χαιρετίζει την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας. Κι αυτό μέσα στο πλαίσιο μιας πολιτικής που υποστηρίζουμε ότι για να είναι η Ευρώπη ένας χώρος συνεργασίας και να υπάρχει ασφάλεια, πρέπει η ΕΕ να αγκαλιάσει ολόκληρη την Ευρώπη, όλες τις χώρες. Γι αυτό εμείς υποστηρίξαμε και στην ΕΕ την υποψηφιότητα χωρών, όπως της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας. Πιστεύουμε ότι το άνοιγμα των συνόρων, το εμπόριο, οι μετακινήσεις προσώπων, η συνεργασία σε όλα τα θέματα και σε όλους τους τομείς δένουν τους λαούς μεταξύ τους και εξασφαλίζουν περισσότερη σταθερότητα, καθώς και το ξεπέρασμα παλιών αντιθέσεων.

Εγώ θεωρώ, για τους λόγους που εξήγησα, απαντώντας στην πρώτη ερώτησή σας, πως η συμμετοχή της Τουρκίας στην ευρωπαϊκή πορεία είναι μια συμμετοχή που βοηθά κατά πολύ να χτιστεί ένας χώρος ειρήνης και ασφάλειας. Γι αυτό πρέπει να στηρίζεται αυτή η συμμετοχή.

Αλλά, όμως, δεν πρέπει να μεταφέρουμε στην ΕΕ υπάρχοντα προβλήματα. Η ΕΕ είναι μια κοινότητα, η οποία στηρίζεται σε κάποιους κανόνες, σε κάποιες αρχές δικαίου, σε κάποιες διαδικασίες, που πρέπει να γίνουν αποδεκτές από όλους, για να μπορεί, πραγματικά, να επιτευχθεί ο σκοπός μιας κοινής συμπόρευσης. Εάν εξακολουθούν να υφίστανται ανοικτά θέματα και υπάρχουν ερωτηματικά αν όλοι αυτοί οι κανόνες μπορούν να εφαρμοστούν, τότε, ασφαλώς, αυτό πρέπει να ξεκαθαριστεί.

Κι εμείς έχουμε πει ότι η υποψηφιότητα της Τουρκίας είναι δεκτή υπό ορισμένους όρους και προϋποθέσεις. Και πρέπει να αποσαφηνίσουμε αυτούς τους όρους για να είναι θετική. Αυτό θέλω: Η υποψηφιότητα της Τουρκίας να είναι θετική. Και θα είναι θετική όταν έχουμε καθαρό το τοπίο, όταν είναι σαφές τι προκύπτει για τον καθένα.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ : Κύριε Πρόεδρε, το Κυπριακό δεν φαίνεται να είναι ένα πρόβλημα που μπορεί να επιλυθεί εύκολα. Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις δεν μπορούν να βελτιωθούν, χωρίς να υπάρχει η προϋπόθεση του Κυπριακού; Και κάτι άλλο να προσθέσω: επανειλημμένα έχετε δηλώσει ότι αναμένετε μια χειρονομία καλής θέλησης από την τουρκική πλευρά. Η αποδοχή των έμμεσων συνομιλιών στη Νέα Υόρκη από τον κύριο Denktas δεν μπορεί να θεωρηθεί κάτι τέτοιο;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ : Το Κυπριακό είναι ένα πολύ σημαντικό θέμα. Δεν είναι μόνο θέμα για την Ελλάδα. Το Κυπριακό είναι ένα θέμα της διεθνούς κοινότητας. Έχει επληφθεί ο ΟΗΕ, έχουν υπάρξει αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας, έχουν γίνει επανειλημμένες προσπάθειες από τον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ.

Δεν μπορούμε, λοιπόν, να πούμε τώρα στα ξαφνικά ότι αυτό λύθηκε, το ξεχνάμε, δεν έχει σημασία. Έχει μεγάλη σημασία. Και έχει μεγάλη σημασία και για μας και επιβαρύνει το κλίμα των ελληνοτουρκικών σχέσεων, μια κατάσταση που αφήνει τα πράγματα σε εκκρεμότητα. Για να βελτιωθούν μακροπρόθεσμα οι σχέσεις, πρέπει κι εκεί να υπάρξει θετική απάντηση.

Όσον αφορά την πρόσφατη απόφαση να υπάρχουν συνομιλίες, εμείς τη χαιρετίζουμε, τη θεωρούμε ότι μπορεί να συμβάλει, αλλά οι συνομιλίες αυτές πρέπει να είναι ουσιαστικές. Να μπουν τα θέματα στο τραπέζι, να υπάρξουν απαντήσεις στα θέματα αυτά.

Και βεβαίως, η έναρξη των συνομιλιών είναι μια απάντηση σε ένα γράμμα του Γενικού Γραμματέα. Γράμμα του Γενικού Γραμματέα όμως, που οφείλεται στο γεγονός ότι παλιά είχαν διακοπεί οι συνομιλίες. Το συνεχίζουμε κάτι που υπάρχει από καιρό, είχε διακοπεί και υπήρχε και υπόσχεση να συνεχιστεί, δεν είναι και κανένα γεγονός το οποίο αλλάζει άρδην τα πράγματα. Πιστεύω πως είναι μια εξέλιξη, η οποία πολύ καθυστέρησε και έπρεπε να είχε γίνει προ πολλού.

Εκείνο το οποίο θα αλλάξει τα πράγματα είναι μια ουσιαστική πρόοδος στο Κυπριακό.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ : Κύριε Πρόεδρε, οι πρώτες μέρες της πρωθυπουργικής θητείας σας σημαδεύτηκαν από μια πολύ σημαντική κρίση στο Αιγαίο. Εάν λάβουμε υπόψη εκείνες τις ημέρες, έχουν αλλάξει πολλά πράγματα από τότε μέχρι σήμερα που

να δείχνουν ότι δεν θα ξεσπάσουν ξανά τέτοιες κρίσεις μεταξύ των δύο χωρών; Και κάτι τελευταίο να σας ρωτήσω: στη συνάντηση που είχατε σήμερα το πρωί με τον Πρωθυπουργό της Τουρκίας, το θέμα της υφαλοκρηπίδας συζητήθηκε; Και αν ναι, προς ποια κατεύθυνση;

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ : Αναμφισβήτητα, η ένταση αυτή τη στιγμή είναι πολύ λιγότερη απ' ό,τι ήταν το 1996. Και αυτό είναι θετικό. Διεξάγεται τώρα μια συζήτηση γύρω από συγκεκριμένα θέματα και υπάρχει ένα πολύ καλύτερο κλίμα. Έχει αναδειχθεί και στις δύο χώρες η επιθυμία των δύο λαών για συνεργασία, για ξεπέρασμα των αντιπαλοτήτων. Η παγκόσμια κοινή γνώμη αισθάνεται ότι πλησιάζουν οι δύο χώρες η μια την άλλη.

Πιστεύω, λοιπόν, ότι θα ήταν τελείως εκτός κλίματος η επανάληψη ενός τέτοιου επεισοδίου, όπως έγινε το 1996. Να το αποκλείσω στο μέλλον, δεν μπορώ. Αλλά, βεβαίως, το απεύχομαι. Πιστεύω ότι θα ήταν πολύ ανόητο, αν κάποιος ξεκινήσουν μια τέτοια προσπάθεια.

Θέλω να τονίσω ότι στο σύντομο χρονικό διάστημα που βρίσκομαι στην Κωνσταντινούπολη, από τις συζητήσεις που είχα – και είχα αρκετές – πιστεύω πως ο τουρκικός λαός (και αυτό –θα έλεγα– είναι αντίστοιχο στον ελληνικό λαό) θέλει να υπάρχει μια πολύ φιλική σχέση ανάμεσα στις δύο χώρες. Προσβλέπουν στην Ελλάδα, όπως και οι Έλληνες προσβλέπουν στην Τουρκία για να διαμορφωθεί ένα καλύτερο περιβάλλον. Θεωρούν ότι όποια βήματα γίνονται για μια στενότερη επαφή είναι θετικά.

Πιστεύω ότι πάνω σ' αυτό το κλίμα πρέπει να κτίσουμε και πρέπει να υπάρχει συνέχεια. Να καταπιαστούμε με κάποια προβλήματα, τα οποία προκαλούν αντιθέσεις, προκαλούν διαφορά. Δεν πρέπει να υπάρχει διαφορά. Και είναι θέμα των ηγεσιών των δύο χωρών – εμείς κάνουμε αυτή την προσπάθεια – να βρούμε τις γέφυρες συνεννόησης.

Ένα τέτοιο θέμα, όπως το αναφέρατε, είναι το θέμα της υφαλοκρηπίδας. Εγώ ανέφερα στον Πρωθυπουργό κύριο Ecevit τη θέση μας. Είναι η γνωστή ελληνική θέση από παλιά. Πιστεύω ότι αν μπορέσουμε να δρομολογήσουμε τη λύση αυτού του προβλήματος, του θέματος, τότε θα έχουμε κάνει ένα πολύ μεγάλο βήμα. Και η λύση, την οποία έχει προτείνει η Ελλάδα, είναι απλή: Μια που επί τόσο καιρό δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε, ας αναθέσουμε στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης να γνωμοδοτήσει επί της διαφοράς,

να πάρει μια απόφαση. Θα είναι μια απόφαση αντικειμενική, δεσμευτική και δεν θα προκαλεί από καμία πλευρά αντιθέσεις.

Κλείνοντας, θέλω και πάλι να σας ευχαριστήσω γι αυτή τη συνέντευξη και να τονίσω την πεποίθησή μου ότι υπάρχει ένα μέλλον στις σχέσεις Ελλάδας και Τουρκίας. Οι λαοί το θέλουν. Οι λαοί έχουν δείξει ότι ο δρόμος είναι ο δρόμος της συνεργασίας. Εμείς πρέπει να ακολουθήσουμε αυτή την επιθυμία τους.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ : Σας ευχαριστούμε πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ : Και εγώ σας ευχαριστώ.